

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél „ . . . 2 frt 50 kr.
Negyed „ . . . 1 frt 25 kr.
Tantóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legjutányosabban számítottak.

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Szent-Antal utca 208. sz. a.
A SZERKESZTŐHÖZ.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Felhívás Baja város polgáraitól!

Félévnél hosszabb idő zajlott le, mióta Baja város hírneves szülötte, az ország egyik kitünősége, Tóth Kálmán elhalálozott.

Midőn hosszú küzdelmeinek végén tépte a halál, midőn a legönzetlenebb, a legszeretőbb szív megszűnt dobogni, habár éveken keresztül láttuk s tudtuk a catastropha bekövetkezését, mégis a súlyos csapás hatása alatt a legmélyebb fájdalom éreztük országiszerte, városiszerte.

Minő szerepet játszott Tóth Kálmán a haza s kis hazánk, városunk érdekében is, tudja, érzi mindenki.

Midőn a legszomorúbb napok virradtak fel a nemzetre, midőn a magyar nemzetiség drákói szigorral üldözött, ki volt az, ki új életre ébredésünket előkészítette; ki volt az, ki a gúny találó fegyverével egyrészt ostorozta elnyomóinkat, másrészt hazaszeretettel telt verseivel a remény, a bizalom hamu alatt lappangó szikráját táplálta, majd ismét lángra lobbantotta?

Ki volt az, ki évtizeden keresztül a legönzetlenebbül képviselte városunkat mint országgyűlési képviselő; ki volt az, ki polgártársaink jogos kívánatait, kérelmeinek buzgó, fáradságtalan támogatója, elősegítője volt?

Tóth Kálmán, városunk szülötte, az ország legjelesebb költőinek egyike.

Baja város közönsége magát becsülte meg akkor, midőn határozatilag kimondta, hogy küldöttségileg képviselteti magát kedves halottjának temetésén, pompás koszorút tétetett le drága

hamvai fölé, s kimondta, hogy a polgári erények hirdetése és megőrkítése emlékére az elhunyt szobrát emelteti fel közterére.

A törvényhatóság bizottságot küldött ki, megbízta, hogy a részleteket állapítsa meg.

A javaslat elkészült, Baja város mint erkölcsi testület szép példával járt elől, 1000 frtot szavazott meg, hangversenyt rendeztünk, mely szintén százezreket jövedelmezett, s elhatározott, hogy úgy a város, mint az ország polgárai közadakozásra kéretnek fel.

Emlékszünk, hogy midőn a helyben működő színtársulat igazgatója e czélra tartott előadást, alig néhány forint folyt be, tudjuk, hogy az ország minden lapja hetekig foglalkozott velünk, gúny, támadás, megítélés hangzott ellenünk országiszerte, s mi tiltakoztunk a vaknak nevezett lárma ellen, utaltunk arra, hogy a bizottság működésével majd meg lesz elégedve mindenki.

Ami történt? Semmi.

Az átérzett kötelesség, a szeretet és tisztelet érzete, a háladossággal érzeménye tehát tényekkel czafoltatik meg, s jogos a feltevés, hogy közönségünk üres lármát csapot, szemfényvesztő módon tán tapsokat óhajtott nyerni, port hinteni a világ szemébe akkor, midőn Tóth Kálmán nevével tüntetőleg lépett fel.

Pedig a látszat mutat csak Baja város polgárai ellen, az okot egyedül abban kell feltüntetni, hogy a bizottság elnöke, a városi polgármester, félénen keresztül a bizottságot össze nem is hívta, s hogy az adakozási leveket a bizottság meghagyásának ellenére el nem készítette s szét nem küldte.

hogy ő csak vagyonomat s nem engem szeret. Nemde kedves atyám, ott, hol a szerelme érdek gerjeszti, hosszas, tartós boldogságra nem lehet számítani.

Aladárnak nagynénjéhez intézett levelet a sors kezeimbe juttatá, melyből világosan kitűnik, hogy ő engem csak vagyonomért szeret. I l k a arczán ismét két sokat jelentő könyvecse gördült le.

— Kedves leányom, ez csak rágalom lehet; a levél, melyet Aladártól nagynénjéhez írottak állítanak, valamelyik irigytől származik, s hogy mindkettőtök boldogtalanságát előidézzé, juttaták kezébe a sorokat.

— Apám, ez lehetetlen!

— Nagyon valószínű az kedves Ilkám!

— De hisz jó barát juttatá kezeimhez!

— Manapság jó barát nincs.

— Dárday Oszkár nem jó barát?

— Dárday Oszkár!

— Igen, ő juttatá kezeimhez a levelet, ennek már csak hihetek, nemde!

— Lehetetlen! . . . Ő nem küldte, sem nem adta át kezeimbe, tán nevében más valaki!

— Személyesen, egyedül ő!

— S mit tartalmaz a levél?

— Azt tudatja Aladár nagynénjével,

hogy jó parthiet csinált, s igaz, hogy szereti jegyesét, de még jobban hozományát, melylyel — ugymond — meglehetősen összegű adósságát egyenlíti ki, s erre könnyen rábíri leendő nejét, mert ismeri természetét, s tudja hogy szereti s hogy e szerelme semmitől sem

S ha már lépten-nyomon megütközéssel tapasztaljuk, hogy állapotaink a bomlás utolsó fokán állanak, s ha bármerre tekintve látjuk, hogy rendetlenség, zűrzavar, fejtelenség uralkodik mindennütt, nem csoda, ha a bizalomnak azon mestersegesen összekötözött vékonyka fonala is elszakad.

Igy vagyunk mi is, nekünk sincs bizodalomunk többé, hogy ezen ügyben, melynél Baja város polgárainak jó hírneve, melynél a városnak erkölcsi tekintélye van szóban, az ily vezetés mellett állapotaink jobbra fordulnának.

Ott, hol a lázas tevékenységnek szakadatlan munkálkodását kellene észlelnünk, a tespedés, a semmittevés, magának az eszmének megőlése, a sikernek elbuktatása.

Baja város polgársága azonban nem olyan gyurmából készült, hogy hosszú éveken keresztül kivított nagyságát, tekintélyét, avatlatlan kezek tehetetlen vezetésével tönkre tenni hagyja, s habár a törvényes állapot előtt meghajolva éveken keresztül tárt és szenvedett is, nem halt ki belőle, de soha sem is fog kihálni belőle azon tudat és önérzet, mely e várost a vidéki városok első sorába emelte.

Baja város polgársága nem engedi, nem engedheti azt meg soha, hogy az emberi hibák leghitványabb kinövésével a rút hálátlansággal vádolható legyen, nem engedheti, s nem engedi meg soha, hogy kimondott határozatának fizetett közege érvényt ne szerezzen.

Történt légyen ez gondatlanságból, vagy daczból, az eredmény a maga valóságában, a legjelesebben ítéli el a vezetőst, s kell hogy helyben legalább maga

tartja vissza. Végül pedig írja, hogy e házasság neki nagy előnyére lesz, mert az öreg T i h a n y i, kinek mindenütt nagy befolyása van, majd protegálja őt valami jó hivatal elnyerésénél.

— Borzasztó! Ennyire eludni rejteni valakinek gonosz szándékát, s helyette a legszelidebb s legjámorabb jellemet producálni már csak cynismusra mutat!

— Nemde jó atyám, igazam van akkor, midőn őt kitiltom, midőn a jeggyűrűt visszahadni szándékozom, s őt megvetem és lenézem a föld poráig?!

— Nemileg igazad van! Ismered írását, s ha ismered hasonló-e az övéhez, illetve az ő írása-e a levél?

— Egyszer láttam írását, mikor albumomba emlékverset írt; azzal még nem hasonlítottam össze a levelet.

— Tehát mielőtt bizonyosat tudnál, elítéled? Ez helytelen! E szavak után a termeket összekötő ajtó fedő kárpit ketté nyílik s rajta az apa, egy magas, mintegy 50 évesnek látszó de mégis dőlceg természetű, őszülő haju, barátságos s erős akaratot mutató arcza van, Tihanyi Béla lépett az elegánsan burtozott szobába, hol lánya, a karcstermetű Ilka felbomlott hajjal és könyvelt szemekkel ült a kereveten.

— Atyám! eljárásom nem helytelen — mondá a leányka élje nevé a belépőnek — a levelet Aladár írta abból következtetve, mert midőn előhoztam neki utolsó ittlétekor, halálsápadtá lön s csak ez egy szót „rágalmazás” birta mondani,

a polgárság vegye kezébe saját becsületének javára szolgáló munka vezetését.

Miután a közhangulat kifejezésének akartunk tolmácsa lenni jelen felszólalásunkkal, a legbizalmasabban fordulunk tisztelt polgártársainkhoz azon leghőbb kérelemmel, hogy tehetségeikhez képest nyújtsák adakozásaikat ezen szent czélra, járuljanak fillérjeikkel egy oly emlékszóbor felállításához, mely a késő utókor előtt is hirdesse a város nagy fiának Tóth Kálmánnak emlékeztetését, s hirdesse, hogy dicsőségének tartotta s tartja Baja város azt, miszerint a polgári erények egyik legkitünőbb egyéniségének Tóth Kálmánnak szülő városa.

Nyilvános számadást fogunk vezetni, az adakozók neveit, az adakozási összeget mindig kimutatjuk, s a befolyt összegeket a bajai takarékpénztárba fogjuk elhelyezni, s, ha majd az adakozások megszűnnek a takarékpénztári betéti könyvet beszolgáltatjuk Baja város törvényhatóságát képviselő közgyűlésnek.

Az irodalmi tisztességről.

Anyiszor s oly kimerítőleg tárgyaltattott e kérdés a nyilvánosság előtt, miképp azt hittük, hogy ismét felszínre hozása nemcsak untató lenne, de sőt az elcsépelet dolog hatásával fogna birni: fájdalom azonban e feltevésünkben csalódtunk, mert legujabban is lépten nyomon találkoztunk a sajtó egyes fattyukinövésével, a melyeket lenyezni, s az irodalom tisztességét megőrizni és biztosítani, magának a sajtónak elsőrendű feladatául tekintjük.

Hogy mi a sajtó feladata, hogy

— Épen nem, mert ha ő írja azt, ugyan nem esik neki a levél zokon. Ugyebár zokon vette, midőn előhozta neki?

— Reszketni, arca sápadni, hangja zavart érthetlen kezdett lenni.

— Tehát kedves leányom, amit mondtam megmondtam: Te Aladárnak neje lesz, már csak azért is, mert ellenesetben mit szólna a világ — nem-e nevezne engem s téged rászédőnek, más boldogtalanságát előmozdítóknak. Leányom, tudod, mi vagyonosak, gazdagok vagyunk s engem mindenütt mint szótartó magyar embert ismernek, — mivé lennénk mi nagy vagyonunk mellet is akkor, ha minden nyomósb érv nélkül felbontanók a házasságot Aladárral, ki maga is a magyar fiatal intelligencia egyik nagy kapacitása, kiért több nő rajong; s nem-e neveznének téged kegyetlennek, ha őt indokolatlanul, pusztán ragyogásból elutasítod magadtól. Tud meg gyermekem, hogy az egész história nem egyéb rágalomnál.

— De jó apám, ha én már őt nem szeretem, — szerelmem kialudt, keblemben azon helyet, melyet a szerelem töltött be előbb, most egy kimondhatatlan boszúra serkentő érzelem tölti be: mint tudtam előbb szeretni, úgy tudok most gyűlölni, nemcsak őt, de a világot.

Aladár jó fiu, soh'se szégyelheted őt férjednek nevezni. Ma este itt fog lenni! Ezzel eltávozott az atya. Irma pedig gondolataiba mélyedve dőlt le a pamlagra.

(Folyt. köv.)

TÁRCZA.

A vetélytársak.

— Beszélyke. —

Írta: DREISZIGER K Á L M Á N.

I.

— Reszkezz, ha akaratom ellenére tész! hangzék a szomszéd teremből egy erős, férfi hang a másik teremben levő fiatal nőhöz, ki ép tolelteje elkészítésével foglalkozik.

A leányka összerézzen; ében fekete fűrtel, melyeket ép rendezni készült, szétbomolva hullottak hátra; setét szeméből egy nehéz könyvecse gördült hófehér arczára és sírni kezdett.

Az erős hang ismétlődik s még hozzá téve ezt: „Meg nem foghatom, vajjon honnan s miért e szeszély, hisz te őt oly nagyon szeretted azelűtt, hogy midőn csak egy szóval ellenezted házunkba jöttét, te azonnal azt felelted rá: „Atyám, tudom hogy szeret, s ha továbbra is szeretni akar, s akarja, hogy boldog legyenek, ne tiltsa ki őt, mert nélküle boldogtalan vagyok!” S most mégis határozottan ellenezed, illetve megis tiltottad neki a hozzád jövetelt!”

— Jó apám — kezdé gyengéd hangon a nő — akkor azt hittem, hogy minden boldogságomat csak vele lehettem fel, azt hittem, hogy szavai, azok az édes szavak, mind igazságot tartalmaznak, — de most, igaz már kissé későn, de elég korán arra, hogy igája alól megszabaduljak, látom be,

továbbá a sajtó az ujabbról áldásos vívmányaival egy sorba helyezendő kultúrtevéző, sőt a menyiben a szellemi javak és kincsek forgalmának és közlésének leg-hatékonyabb emelvénye, sok tekintetben föléjük is helyezendő, — azt hisszük avatottabb toll által méltányoltatott. Mi feladata azonban — hazánk speciális viszonyait véve szemügyre — különösen a vidéki sajtónak? e kérdést szeretnénk kissé szelöztetni, mert szemben egyik lapársunknak legutóbb tanúsított viselkedésével, csakugyan idő és alkalmasságunk látszik e szelöztetés.

Első sorban is — öszintén szólva — nem helyeseltetjük ha a vidéki lapok politikával foglalkoznak, mert ez oly előfeltételeket igényel, miket a vidéki sajtóval, tekintve a szűkebb látókört — melyet áttekinthet, figyelembe véve továbbá azon kicsiny körben a melyben mozoghat, végre szem előtt tartva az apparátus korlátosságát mellyel egy vidéki sajtó rendelkezhetik, — hiába keresnénk; de felsem tehető másrésztől, hogy egy csekélyebb számú előfizetővel rendelkező vidéki politikai lap jövedelmei a fentartási költségeket fedezhetnék.

Idé járul még, hogy az egyes vidékek politikai lapjai szűk hazájuk — saját vidékük — érdekeit országos politikai érdekek szeretik feltüntetni, s azt kívánják, hogy ezek a közérdek rovására dédelgettesenek. Mindannyi hátrányok, melyek a vidéki lapok politikálása ellen szólnak. Fennlétiük csak ott indokolt, hol az állameszme teljesebb érvényre jutása szempontjából, az egyes nemzetiségekkel tultómtótt vidéken, a nemzetiség szellemű és tendentiajú lapoknak mintegy ellen súlyozódnak.

Ezekből folyólag a vidéki lapok legtermészetesebb feladatát az általuk képviselt vidékek társadalmi közművelődési és gazdasági érdekeinknek, a közérdek mellett s azzal karöltve minél nagyobb érvényre emelése, tehát végelemzésben mindig maga a közérdek képezi; a sajtónak ennél fogva sohasem szabad egyes magán érdekek eszközeül szolgálni, mert ezel magasztos feladata teljesítésében akadályoztatnék nemcsak, de magát a feladatot téveszteni szem elől. Ritkán fordul elő azon eset, hogy egyes ember magán érdeke a közérdekkel összeitkőzésbe nem jönne, mert kevés ember tud és akar felemelkedni annyira, hogy egyéni érdekeit embertársai közérdekeinek alá rendelje.

Ha tehát a sajtó ilyen, a közérdekkel homlok egyenes ellentétes magánérdekeknek szolgál eszközü, rendeltetését nemcsak eltéveszti, de sőt — az összesség érdekeit tekintve, — még vesztes hatású is lehet.

Még veszesebb hatású a sajtó, és határozottan kárthatandó sőt elítélendő akkor, a midőn egyes családok magán ügyeivel foglalkozva szentségtelen kézzel nyúl be a gondosan őrzött családi titkok közé, kiméltlenül tépve fel a már-már hegedő sebeket csupán azért, hogy botrányt hajhászva „pikáns” történetekkel mulatasa olvasóit, már t. i. azokat, kik maguk is szellemi szegénységben sinlődve az ilyenek olvasásában gyönyörűséget találnak. A botrány hajhászó sajtó elfeledkezve a tisztességről betolakodik mindenütt, hallgatódik, s egyes elcseszt szavakat kiegészíti, rut phantasiájával a nyilvánosság elé visz oly dolgokat, mik oda egyáltalán nem tartoznak, és mikre maga a pusztá emlékeztetés is fájdalmas érzéseket kelt az érdekelteknek, — előtte nincs szent, legyen az honfőrsény, erkölcsi vagy vallási kegyelet, társadalmi tisztesség vagy családi szentély, gunyos hangon igyekszik megtámadni a magas sztosz érzelmeiket, hogy „pikantiájával” mulattasson. A sajtó e fattyu kinövésével: t. i. a botrányhajhászó sajtóval csupán egy fajtaját ismerjük veszedelmesebbnek: a „revolver” sajtót.

Vidéki lapoknak nem feladata indokolatlan bosszu, vagy botrány hajhászók kedvéért az egyes családok magán életével foglalkozni, ostorozzák épen azokat

kik — habár nyilvános állásuknál fogva a közügyek intézésére hivatvák, — kötelességüknek megneveve felelnek, — azonban hagyjanak békét a család magán ügyeinek, miket szelöztetvén nem csak az illemlőli legprimitívebb fogalom tiltja, de ahhoz sem joguk nincs, sem feladatukat nem képezi és legfőlebb csak egy pár botrányt kedvelő előfizetőjüket mulattatják velük.

— Anonymus. —

Hirdetmény. Tapasztaltatván, hogy azon kereskedők, kik 1876-ik évben Baja város tanácsa által kiállított bizonyítvány alapján lettek a törvényszéknél bejegyezve, ama téves hiedelemben vannak, hogy nekik az ipartörvény 4. §-a értelmében iparukat bejelenteni felesleges.

Tekintve, hogy Baja város tanácsa sem azon időben, sem most iparhatóság nem lévén, — az általa kiadott bizonyítvány a cégbejegyzés alapjául szolgálhatott ugyan, de iparhatósági igazolványul egyáltalán nem.

Ugyanazért felhivatnak mindazon kereskedők, kik iparukat az illetékes iparhatóságnál, vagyis a kapitányságnál mindaddig be nem jelentették, — azt az ipartörvény 4. §-a értelmében 8 nap alatt annyival inkább bejelentésük, mert ellenkező esetben az ipartörvény 86. §-a értelmében 50 forint terjedhető bírsággal fognak a kapitányság, mint iparhatóság által büntetettetni.

Baján, 1881. aug. hó 25.

Scultéty János,
alkapitány.

Különfélék.

Áthelyezés és választás. Sinkó Károly okl. mérnök és bajai gymnasiumi tanár hason minőségben a Josophici állami gymnasiumhoz helyeztetett át. — Bohner Jákó bajai tanár pedig — értesülésünk szerint — a kikindai gymnasiumhoz Torontál megye bizottsági tagjai által f. hó 20-án egyhangulag tanárrá választott meg.

Dr. Donáth Gyula kitünő készletű fiatal orvosunk a Londonban tartott orvosi nagygyűlésen résztvevén, hazaérkezett.

A szentistvánnapi lökerti bál — mely f. hó 20-án este folyt le, — az előző évi ily mulatságoktól egyáltalán nem maradt hátra sőt kedélyességét tekintve azok némelyikét jóval fölüli is multa. Már 1/2 8 órakor este a gyönyörűn kivilágított park telve volt szébbnél-szebb közönséggel, kik üdítő séta után csakhamar a terembe gyűltek a fiatalág mulatásában gyönyörködni. Ott láttuk ő Méltósága Jankovich Aurel főispán urat fivére Jankovich Gyula kir. táblai bíró urral, a hölgyek között pedig: Dr. Bernhardt Jánosné, Bodroghi Gyuláné, Drescher Edéné, Eckert Istvánné, Eckert Jánosné, Lederer Gusztávné, Kerék Józsefné, Czifrusz kisasszonyt (Zomborból) Horváth Irma, Ivánovics Anna, Kornis nővérek, (Pozsonyból) Kazal Ilonka, Lederer Valeria, Müller Vilma, Pajor Jozefin, Sárkány Ilon, Szedressy kisasszonyt, Trischler és Fülöp kisasszonyokat (Zomborból). A kedélyes mulatságnak csak éjjel után akart vége szakadni.

Szerencsétlenség vizi malomban. Szebényi András bajai lakos csizmadia, egy bajai molnárnak a szeremlei révben levő malmába ment kiségeteni. A jó szándékú akarát azonban borzasztó bajba keverte, mert a malom kerék, saját vigyázatlanságából, el-

kapta, s jobb karját egész a vállcsontig a szószoros értelmében össze morzsolta. Ily borzasztó állapotban szállították Bajára a kórházba, hol Dr. Bernhart J. kórházi orvos által Dr. Nikolsburger Károly, Dr. Ladányi Mór orvos urak segédkezésével karja amputatott, s jelenleg életveszélyen kívül van.

A jövő század regénye. Tudvalevő dolog, hogy koszos irónk Jókai Mórnak ily czim alatti regénye a költői phantasiának egyik legnagyobb terméke, mely a jövő századból holmi hihetetlen dolgokat tetelez fel. Baja város hatóságához e napokban érkezett le a tűztorony terve és költségvetés végleg helyben hagyva a belügy-ministeriumtól, lezse együtt felmerült a terv, hogy a tűztorony építése alkalmából — miután az a városi közgyűlési terem fölé helyeztetnék — a közgyűlési terem is átalakittatik. — Ismerve a tűztorony építésének majd évtizedes vajadását, — polgártársaink megnyugtatóra bátran állhatjuk, hogy mind a két terv kivitele a jövő század vívmányának tartatott fenn.

Emberölés. Szent-István király napján Dugalits Mátyás bajai kőműves segéd Szt-Istvánról Bajára jövén, lakására volt menendő, a midőn útközben Treszkits háza előtt tánczó fiataláshoz ment, s ott Zecsevits Benó 17 éves legénykével beszéde ereszkedett, híván azt egy pohár borra valamely korcsmába. Zecsevits azonban eltávozni nem akart. Dugalits erre hazament, de felkérte Zecsevitsot, hogy várja meg, majd visszajő. Csakugyan rövid időre Dugalits visszajött, ismét bejelgetett Zecsevits Bénéval, azt cigarettét is megkínálta, s arra szelöltotta fel, hogy menjenek két leány társaságában a közeli boltba cukrot venni. A kiválasztott két leány összefogódzva, a két legény egymás nyakába font karokkal, danolással mentek az alig pár öl távolban levő bolthoz, de az már csukva volt. Dugalits zörgette a bolt ajtót, majd Zecsevits tanácsára az utcára nyíló ablakhoz mentek, felzörgetni óhajtván a boltost. A mint azonban Zecsevits nehányszor megzörgette az ablakot, s mondta azt, szomszédasszony keljen fel, Dugalits a közvetlen mellette álló Zecsevits Bénéval bicskával mellbe döfte s futásnak eredt. Zecsevits kezét mellére nyomva kiállította, jaj a mellem, megszurtt, haza indult, de négy-öt ölnyi távolságban egyet fordult, hanyat bukott s azonnal meghalt. A jelentés megtétvén, Scultéty kapitány ur, ki a tettest személynesen ismerte, rögtön kutatására indult, s még azon éjjel elfogta. A megejtett s már befejezett vizsgálat szerint tanukkal van igazolva, hogy Dugalits és Zecsevits között azon alkalomkor még csak szóváltás sem történt, tettes pedig azt állítja, hogy Zecsevits ötöt akart, midőn boltba mentek cukrot, arculitötte, ezt megbosszulandó szúrta meg Zecsevicsot. Dugalits különben vad kinézésű, s verekedésért már egy ízben büntetve volt, — konokul megmaradt állítása mellett, — daczára annak, hogy a leányok szemébe mondták, miként az utcán Zecsevits ötöt sem szóval, sem tettel nem bántotta. Dugalits a tett elkövetésekor részeg sem volt, mit beismer ő, s igazolnak azok, kikkel közvetlenül a tett elkövetése előtt együtt volt. Mi indithatta ötöt a végzetes tette, konok hallgatása s durva tagadása mellett meg tudható nem volt. — Zecsevits hullájának boncolásakor kitünt, hogy a szúrás érten szívet talála. Dugalits ellen a vizsgálat már befejezve van, s folyó hó 24-én kir. tsvékhez szállított, hogy elvegye megérdemelt büntetését.

Üngyilkosság. F. hó 20-án délután a bikityi kapunál Miezner Gyula fiatal kereskedő ismeretlen okból magát agyonlötötte. Halála előtt írt levelet szüleikhez, melyben állitotlag borzasztó tettének okát is megemlítette.

Hatóságunk ellen örökös a panasz. Sztarcsevits János városi tanító elhalálozásával egy tanító állomás lenne betöltendő, a pályázat rég lejárt, az iskolaszék javaslátát megtette, az iskolaév néhány nap mulva megkezdődik, s még a közgyűlésnek se hire,

se hamva, tegyük hozzá még, hogy Nagel Sándor volt városi tanító az állami tanítóképezdehez nevezetvén ki, ismét egy tanítóállás van üresedésben, tehát intézkedni szükséges lenne. Ha már a nevelés ügy körül is ily gyönyörűséges állapot van, hova jutunk nemsokára.

A ki nejtét megszurja. Sz. házában, Baján egyik külvárosban, a szomszédok jagajátat hallván, midőn a házba hatoltak, Sz-nét nyakán erősen megszurva találták, a nyakból erős ivformán szökölt ki a vér. A gyorsan alkalmazott orvosi segély mentette meg a nőt az elvérzésétől. Midőn a férj kérdőre vonatott, azt állította sopánkodva, „e jnye az a gyerek mit csinált a nyjáv a l” s mikor a gyermek hollétét kérdezte, tünt ki, hogy biz az szegényke alig 2 éves s hogy férjem uram térdelt nejjén s az szúrta meg feleségét. A veszély elmúltával a bűnbánó férjnek neje megbocsájtott.

Szökési kísérlet a fogházból. Vidákovits Gergely vizsgálati fogoly és Csillits szintén vizsgálati fogoly egy zárkában lévén, előbbi a Garán elkötöttet rablás, utóbbi emberölés miatt állanak vizsgálat alatt, a csőbör tetőn levő vaspántot törték le s avval az utcafalon nyílat kezdte vájni. A mindig éber s kiváló gondosságu börtönmester azonban már észlelvén a pánt hiányát lesbeállott, de midőn a 2 fogoly észrevette, hogy téglafalazatot, kísérletüket ábbanahagyták, s a vasdarábot az ürülékkel kiöntötték. A megtett jelentés, folytán Csillits bevallotta, hogy Vidákovits Gergely törte le a vaspántot, s szökni akart a kiválandó nyíláson, mert pajtása Litvai Laczi szintén szökésben van. Csillits ellen a vizsgálat épen befejezve lévén, szabadkára szállított, Vidákovits Gergely pedig más cellába helyeztetett el.

A bajai polgári lövöldében f. hó 20. és 21-én tartott díjlövészet alkalmával történt 1800 lövés 1083 egységgel. Ezek között volt 8 szeg, 27 négyes, 113 hármas, 197 kettős és 202 egyes kör. Szeget löttek: Eckert István 2, Cserba Ferenc 1, Eckert János 1, Huber Antal 1, Lederer Gusztáv 1, Dr. Mesztrits Mátyás (pécsi főlövész-mester) 1, Saly Antal 1. Négyeseket löttek: Dr. Mesztrits Mátyás 7, Eckert István 5, Cserba Ferenc 4, Atanackovits Lázár 3, Klenantz János 2, Koller Hugo 2, Lemberger Ernő 2, Aigner Sándor 1, Eckert János 1. Hármásokat löttek: Dr. Mesztrits Mátyás 22, Eckert István 21, Cserba Ferenc 14, Koller Hugo 14, Aigner Sándor 10, Atanackovits Lázár 9, Lederer Gusztáv 6, Eckert János 4, Klenantz János 4, Lemberger Ernő 4, Pollerman Bertalan 3, Csukás Ferenc 1, Radány Kálmán 1. — Az ugyanez alkalommal kitűzött díjakat a következő lövészek nyerték. A 1-ső rendbeli díjakból: az 1-sőt Eckert István 16 körre, a 2-át Dr. Mesztrits Mátyás 15-re, a 3-át Cserba Ferenc 15-re, a 4-et Atanackovits Lázár 14-re, az 5-et Eckert János 12-re, a 6-át Koller Hugo 12-re, a 7-et Aigner Sándor 12-re, a 8-át Radány Kálmán 9-re, a 9-et Lemberger Ernő 8-ra, a 10-et Lederer Gusztáv 6-ra, a 11-et Klenantz János 6-ra, a 12-et Pollerman Bertalan 6-ra. A második rendbeli díjakból: az 1-őt Cserba Ferenc 37-re, a 2-át Eckert István 36-ra, 3-át Dr. Mesztrits Mátyás 29-re, a 4-et Eckert János 28-ra. A harmadik rendbeli díj ez ideig eldöntetlen. A negyedik rendbeli díjat Cserba Ferenc 225 lövésre.

— Hirtelen halál. Öv. Pikmayer Éva 70 éves asszony a Krause-féle kereskedés előtt — hol pihenés végett leült — hirtelen meghalt e hó 26-án.

Baracsán f. hó 19-én éjjel Szlanka Jánostól 2 lovat, ugyanazon éjjel Király Ferencztől egy lovat loptak el, a csendőrök három nap mulva Jankovácson lökucpez cigányoknál feltalálták, kiket elfogtak s a fentírtak szolgabíróshoz kisérték.

Kiss Adolf eröművészi társulata telepedett le nálunk, a tanítóképezde tőszomszédságában készült szinkörben. Az első előadás csütörtökön f. hó 25-én volt, melynél nem épen csekély számú közönség vett részt. A helyiség ügyesen van berendezve. A társulat, melyről vidéki lapjaink szinte elragadtatással írtak, kitűnően szervezett, kiváló gyakorlatú eröművészek és művésznőkből áll. Meglepő ügyességel tapasztaltunk az első előadás alkalmakor, s azt hisszük, hogy közönségünk, leszámítva az egy pár hajmeresztő

mutatványt, gyönyörködni fog a társulat párhuzamos előadásában. Különösen kiemeljük az igazgató leányát s két gyermekét, kik egész szenvedélyvel működnek.

☉ Szabadkán — mint értesülünk — hétfőn nyílt meg a kép kiállítás, melyet a polgári leány iskola egyik csinosan díszített termében M e s t e r h á z y K á l m á s a Szabadka város születése ismert festő rendezett. — A közönség mindjárt az első napon nagy érdeklődést tanúsított a fáról iránt. — Különösen tetszik a „Titkos látogatás“ című mely a főváros műcsarnokában is figyelmet keltett, azon kívül egy nagyobb „Őszi tájkép“ is élénk érdeklődés tárgya, nemkülönben Blaha L. asszony arczképe.

☉ Megjelent és beküldetett „La Fiumana“ polka francise zongorára szerző Lebár Ferencz a 33-ik gy. ezred karmestere; kapható Budapesten Steinacker Károlynál. — Ára 60 kr. — Továbbá Bodnár Zsigmond szerkesztésében megjelent a „Magyar Szemle“ folyóirat f. évi augusztusi száma. — Az igen változatos és magvas közlemények Abonyi Lajos, dr. Jámor Jenő, Radoczay Pál, Bodnár Zsigmond és Babics Kálmán tollából erednek.

☉ Előfizetési felhívás. „Nők munkaköre“ cím alatt szeptember 1-től minden vasárnap megjelenő hetilapot indít meg Bevilacqua Rezső, postatiszt. Előfizetési ár: Egész évre 2 frt.

☉ Mártonfy Frigyes ismert nevű műfordító szerkesztése alatt megjelent a „Házi barát“ című szépirodalmi folyóirat, ajánljuk a regénykedvelő közönségnek.

☉ I. Napoleon Győrről. A Vargyas-féle „finevelő-intézet“ történetileg nevezetes helyiségben van elhelyezve Győrött. A palotát még a múlt században a gróf Zichy-család építtette s 1809-ben a francia hadjárat alkalmával gróf Zichy Ferencz levén Győr- megye főispáni adminisztrátora s a magyar felkelő győri nemesség vezére, így történt, hogy midőn a győri útközvet után ugyanazon évi augusztus hó 31-én I. Napoleon Győrré bevonult, Zichy főispán palotájába szállt s magyar vendégeként ott egy éjszakát töltött. Néhányan még most is élnek Győrött, akik emlékeznek a nagyszerű bevonulásra. Napoleon óhajítása szerint a hálóterem falazata fekete posztóval lett bevonatva s a terem később is sokáig megtartott ezen állapotban. Este 10 órakor feküdt le s kora reggel 3 órakor már tova vonult. A nagyszerű fali tükörök a termekben s a napoleoni hálóteremben a nagy ódon porcellán-kálya sárgaréz tömör lábakkal még most is épen megvannak ezen korból. Ezen történeti nevezetesség, Méry Etel győri muzeum-úr buzgólkodása folytán a palota falába illesztett emléktáblával is meg van örökítve ezen felirással: „Ide szállt I. Napoleon, 1809. augusztus 31-én.“ A palota később a Bezerédy, majd meg az Etelényi családra szállt. Utóbbi időben a győri kaszinó-egylet birta a palota első emeleti helyiségeit, most pedig Vargyas Endre győrmezei kir. tanfelügyelő „Finevelő-intézet“ e van a palota mindkét emeletén elhelyezve s a termekben ahol hajdan a történeti nagy férfiu léptei hangzóttak, utóbb pedig biliárd és kártya járt, most tanulóifjúság áldoz a muzsáknak.

☉ Betűrendi kísérletek. E hó 25-én esti 10-11 óra tájban Veidinger Salamon kereskedő magtárát 4 ismeretlen egyén feltörni szándékozta, de Benedek és Polyák rendőrök által észrevetvén, elszöktek. E hó 26-án éjtelután Vidráné házába akartak behatolni, ott azonban Szelig tanító fegyver tüzeléssel ugrottotta szét a tolvajokat, kiket rendőrök is üldöztek, azonban sikertelenül. Végre 27-én a homok városban levő egyik magtár kísérletnek meg feltörni, azonban onnan is megugrasztva lettek Rorhóck E. és Wagner J. rendőrök által. Bizony győriúróságok állapotainak.

☉ Előfizetési felhívás a „Magyar Néparat“ című szépirodalmi képes hetilap harmadik évfolyamára. — Nyugodt lélekkel tesszük ezt, mert meg vagyunk győződve, hogy a kiváló gond, melyet a beltartalomra fordítottunk, a semmi költségtől vissza nem riadó áldozatkészség, melylyel azt kiállítottuk, nemcsak az olvasó közönség, hanem a bajt elismerését is ki fogja vinni főcélunk

az volt, hogy ne pusztán csak lapot, hanem oly lapot adjunk, mely minden tekintetben megállhassa helyét, élvezetes, hasznavehető s ha hézagpótló nem is, de mindenesetre olyan legyen, mely a magyar olvasó közönség által megkedveltetvén, annak kedvenc olvasmányává s nélkülözhetlen házi barátjává váljék. — E nemes cél elérhetése tekintetéből nem is kiméltünk sem munkát, sem költséget s azon tudatban bocsátjuk közre szépirodalmi közönyünket, hogy az a bíráló szigorubb mértékét is kiállja s az olvasó közönség részéről táplált nagyobb igényeknek is megfelel. A lap megjelen minden vasárnap szines borítékban. Előfizetési ár egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Előfizetési pénzek Fuchs testvérekhez Bpest nagyzemő-utca 14. sz. a. intézendők, Ajánljuk az olvasó közönség figyelmébe. Budapest, 1881. augusztus hóban. Hazaifias üdvözléssel a „Magyar Néparat“ szerkesztőjéhez.

Csarnok.

Báli csevegés.

(Sz-István bál, augusztus 20-án.)

Baja, 1881. aug. 24-én.

Baja, a szerelem, a dolog s a szép nők hazája.

Ki ne tapasztalta, ki ne érezte volna ezt, habár csak egyszerű volt is Baján életében. ?

A kit a szerelem baja (?) itt meg nem kap, a dal nem lelkesít, a csókra termet, mosolyog ajkák meg nem égnek. — az egy valószínű kőszobor, vagy legalább is egy kiéget vulkán.

Igen, a bajai nők tekintete gyújtó, mint a villám, mosolyuk édes, mint a nektár, melyet az istenek ittak az Olympuson, a kéz, a gyönyör perzeiben, — s így, vajmi könnyen, mámoros, részeg lesz mindeztől az ártatlan fiatal ember feje s szíve.

Én, ha nem is kőszobor, de mindenesetre egy kihavadt vulkán vagyok s mégis, mégis megesejt rajtam, hogy szívem, az a kiégett szív, gyorsabban, hevesebben dobogott, midőn azokba a ragyogó csillagokba tekinttem, melyekből üdv s — mi tagadás benne — némelykor kárhozát is sugárzik.

Messze földről jöttem Bajára, az én kedves szülőföldemre, hogy hosszas idők, sok évek múlva még egyszer láthassam, igénytelen halmaikat, regényes szigetét — (melyben hallatlan s láthatatlan nagyságu szunyogok dudolnak) — prózai homokbuczkáit, poros utcáit; hogy, még egyszer láthassam szép nőit, hallhassam rózsás ajkairól csevegéseiket, megölelhessenek jó barátaimat s egy füst alatt, résztvehessek a hirneves István-bálban.

Igen, abban az István-bálban, melyeken már annyi hü kebel ha nem is szakadt meg a honért, de legalább is sikerrel sóhajtozott egy-egy csókolni való, aranyos kis angyalkáért.

Az irás ugyan azt mondja, hogy, a házasságok rendezés az égen költetnek, — a tapasztalás, számos példa azonban azt is bizonyítja, hogy, házasságok kivételesen a lőkertben, különösen pedig az István-bálban is költetethetnek, — a mint hát egykoron költettek is.

Jaj, de ki tehet róla, hogy nemcsak az idők, hanem a lőkerti István-bálok is változnak.

Az István-bál hajdan, vagyis még pár év előtt is, a lőkerti évad, vagy magyarul szólva saison, kimagasuló pontját képezte.

Örömtől sugárzott a kis leánya arca, édes vágyaktól, szép reményektől dobogott szivecskéje, midőn az István-bál közeledett. Ma már sok minden megváltozott Baján, talán azért, mert közeledik a — vasut.

Hej, erről már kis diák koromban is volt — szó, a midőn azt kántáltuk hogy:

„Lesz Baján vasutatok,

Ne csak, várja, várja várjátok!“

Adja a magyarok istene Hadur, vagy jobban mondva Jehova — akihez több szerencsével folyamodnak zsidó polgártársaink — hogy vasuti szép álmaink, akár via Keczcel, akár via Szabadka, mielőbb valósuljanak.

A barátok kertjére azután okvetlen lesz majd kilátás a jövő században reflektálni. Csodálom is, hogy erről nincs szó, Jókai „Jövő század regénye“ című művében. Tehát sok minden változott s sok minden változni fog Baján.

Haj, szent kleofás! minő volt azelőtt az István-bál, mikor még diák koromban ölelgettem magamhoz gyengéd szeméremmel a karcsu szüzeket.!

Haj, minő volt azelőtt a tüzrőlpattant fiatalság, mikor kivilágos virradtig járta a káliai-kettőt; nagyot ivott a hazáért, föl-sívitott s tett is valamit, ha egyebet nem, hát házasodott s leverte a trafikóiról a „Szózat“ mellett a kétéfű sasokat, a mi abban az időben, mindakettő veszedelmes dolognak tartatott.

Az István-bál pedig, ha nem is heted-hét országra, de hét vármegyére szóló mulatság volt, mely hagyományos hirnevének mindenkor megfelelt.

Még a táncterem folyosója is ugy teli volt közönséggel, hogy följutni sem lehetett; a teremben pedig a világrt sem lehetett táncolni.

Hanem hát nem csak a kapitányban, hanem a fiatalságban is volt ész s olyaténképen segített magán, hogy künn, az arnyas fák alatt s között rakta a kaparóst.

Persze, gyönyörtien ki volt mindenütt világitva s valóságos nappali fény ragyogott s így semmifele szerencsétlenség, avagy csintalanság a csillagos ég alatt nem történhetett s valót szölvá, nem is történt.

Halk sóhajok az égbe, olvadékony pilantások egymás szemébe szállanak, s gyengéd kézsorítások megestenek ugyan, de hiszen ezek bőségesen meghozták a kamatozat, mert az István-bálok után két-három honappal egymást érték a lakadalmak.

Patvarba, rajtam is megesett egy István-bálon, hogy beszontyorodtam egy netto 22 éves angyalra, akinek gyönyörű fekete szemei s 900 uj forint hozománya volt s elhatároztam még a bálban tisztába jönni vele.

Mindenekelőtt fagyaltot s cukrosmandulát — mit igen szeretett — vittem neki s így szóltam hozzá mélabus hangon:

„Panna kisasszony — apropos, Pannának hívták az angyalt — én önt, én kedvedet irgalmatlanul szeretem; akar-e feleségem lenni?“

Panna kisasszony, aki épen kedélyesen ropogtatta cukrosmanduláimat, meglepetve tekintett reám; azután mintha nevetni akart volna; látva azonban, hogy minő rémségesen forgatom szememet s látva lepingálhatlan komoly arcomat, — egész komolysággal s jóságos mosolylyal így felelt:

„Oh Marczai — apropos, engem meg Marczinak hívták, most is annak hívnak — én is szeretem magácskát s szívesen felesége leszek, hanem ...

„Mit hanem — vágtam én közbe napoleoni hangon — enyém vagy s azzal punktum.“

„Igen, igen, hanem előbb tegye le édesem az — érettségi t.“

Egy év múlva le is tettem az érettségit; mikor azonban ez megtörtént Panna k. a. szerencsésen férjhez ment egy marhakereskedőhöz. Azóta, hogy „éret t“ lettem, nem is vallottam senkinek szerelmet. Hiába, még is csak jó az az érettségi bizonyítvány.

Később értesültem, hogy csupa merő halálból az én Pannuskám, első szülött fiát Marczinak keresztelte, a mi elég szép elégtétel, azért a sok cukrosmanduláért, a mit megettettem az angyallal.

Sok ilyen apró történetet s egyéb szerelmi kalandokat tudnék a lőkertből elmondani, — de nem érek rá, mert a legutolsó sz. István-bálról is kell egyet-mást írnom.

Hát biz' én azt gondoltam, hogy azok az István-bálok most is csak olyan fényesek, mint azelőtt.

Elképzeltem, mikor este 9 óra felé kikocsikáztam, hogy minő nagy ügyvel-bajjal fogok én a folyosón a tömeg közt, a táncterembe vergődni; minő roppant meleg lesz ott; elképzeltem, hogy 4—5 kolonban fogjuk a négyest végig balancierozni, hogy a magyar fiatalság minő lelkesen fogja az idevaló, meg a vidéki hölgyeket megtáncoltatni ... stb. stb.

Hanem hát a dolog egészen másképp ütött ki, mint a hogy elgondoltam.

Mindenekelőtt a folyosón anélkül, hogy valaki a lábomra hághatott volna, szép csöndesen végig sétáltam. Üres s meglehetősen sötét volt az, mint némely nagy ur vagy közéjgyző feje; azután beléptem a táncterembe. — Ez ugyan sem üres, sem sötét nem volt, hanem igen kényelmesen lehetett benne táncolni. Az a 20—25 pár bizony nem csinált valami nagy tolongást.

Hol az egykori fény, hol az egykori zaj s jöködv, sóhajtottam olyan formán, mint Marius Karthagó elátkozott romjai fölött.

Hanem a bajai hölgyvilág nem változott. — Az még most is oly szép, oly kedves, mint azelőtt.

Szinte jól esett lelkeimnek, hogy azt a szép barna lényt, akit a bál királynőjének mondtak, magamhoz ölelhettem, párszor végig lejtethetem vele s betekintheztem szép szemébe, melyekről bizony Isten el lehet mondani, hogy a „menny lakik“!

Néhány vidéki hölgy is jelen volt a bálban, akik nagyon kiállották a versenyt a szép bajai nőkel. Örökké kár, hogy csak akkor tudtam meg hogy kik, mikor eltávoztak. Egy régi emlék, a fekete ruha s fekete

szem tünt föl emlékemben, mint egy édes álomkép. A fekete ruha eltűnt, a szép fekete szemek azonban bizonynyal megmaradtak. Sajnos, hogy nem nézhettem beléjük; meggyőződendő, vajjon azok a ragyogó csillagok még most is oly nemes, tiszta fényben égnek-e, mint pár év előtt. No, persze hogy abban égnék, csak hogy jó volt volna azt mégis látni!

Éjfél utáni vége lett a mulatságnak. A táncterem ajtai bezáródtak. A szép hölgyek eltűntek. Bajos lánykák, Isten veletek, tán sohasem látlak többé titeket.

Don Marczai.

Üzleti tudósítás.

Baján, 1881. aug. 27-én.

Buza	12.—
Bab	6 50
Zab	6 80
Árpa	6 75
Rözs	8 60
Köles	—
Kukoricza	6 40
Az árak 100 kilogr. után.	

Az első c s. kir. DUNAGÓZHAJÓZÁSI TÁRSULAT Pósta- és személyszállító hajójának **MENETRENDEJE.** Pósta-hajómenetek: Bajáról Budapestre: naponként szombat kivételével reg. 4 és fél órakor. Bajáról Galacra: hétfőn, csütörtökön és szombaton reggeli 6 órakor. Személyszállítóhajómenetek: Bajáról Budapestre: naponként d. u. 4/1 órakor. Bajáról Mohácsra: — est 8

Felelős szerkesztő: **CSEBBA FERENC.**

HIRDETÉSEK.

Iskolai hirdetés.

Közhirre tétetik, hogy az izr. hitközség által fenntartott polgári-iskolánál az 188^{1/2}. tanév kezdetével a negyedik osztály is megnyitattik. A beiratások mind a négy osztályba f. hó 25-től kezdve történhetnek. Az első osztályba oly tanulók léphetnek, kik az elemi iskola negyedik osztályát sikerrel végezték s arról bizonyítványt mutatnak be.

Kelt Baján, 1881. aug. hóban.

Az izr. elemi és polgári iskola igazgatósága.

